

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba de Jos.

Apare săptămânal sub îngrijirea Dlui Revizor școlar

MARIAN SASU.

Abonament:

120 lei pe an pentru membrii corpului de cadre, iar pentru comitetele școlare și particul. 150 lei.
Redacția și Administrația la: Biroul Revizoratului școlar — Aiud.

Inserțiuni și reclame

se publică după tarif. — Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se înapoiază.

Un număr 3 lei.

Note și impresii din călătorie.

III.

Serviciul divin din biserică Sf. Ioan era celebrat de doi preoți: unul mai tiner, în calitate de paroh și altul mai bătrân, în calitate de diacon. Între felul de a servi al acestor preoți și cel al preoților noștri din Ardeal n'am aflat ceva particular, decât că, diaconul roștia ecteniile fără carte, ținând mână dreaptă în sus. Mai departe evanghelia a fost citită de el sus de pe amvon, iar nu dinaintea altarului. Asemenea, preotul când a ieșit cu darurile atingea cu sf. potir pe toți aceia pe lângă cari trecea.

În biserică nu erau mulți credincioși, și dintre aceștia mai multe erau femei. Credincioșii, intrând în biserică, înaintau pe la toate icoanele, să închinau adânc înaintea lor și apoi le sărutau cu evlavie.

După sărutatul icoanelor mergeau la o măsuță, ce era înaintea icoanei Preacuratei Fecioarei Maria; acolo luau câte-o luminiță de ceară pe care o aprindeau și lipeau pe măsuță. Am văzut multe dintre femei, că după ce îndeplineau și lucrul acesta, intrau pe ușa stângă în altar și puneau bani în mâna preotului, ca să le pomenească. Toate obiceiurile aceste nu le mai văzusem, prin nici-una din bisericile noastre românești din Ardeal.

După citirea evangheliei, dl. *Vasilii*, parohul acestei biserici a ținut o bună și documentată predică, cu substrat din evanghelia zilei, care predică ne-a plăcut tuturor. De la „Sfinte Dzeule” a început să cânte în biserică un cor mixt, compus din intelectuali de acolo. Corul acesta a cântat precis și armonios așa încât a înălțat mult inimile ascultătorilor.

După cântarea „Heruvimi” noi excursioniști am părăsit biserică și ne-am dus ca să vizităm liceul „Petru Rareș”, care nu

era departe de aci. La intrarea în liceu ne-a întâmpinat cu multă căldură și afabilitate dl director *Trifu*, de origină ardelean. Liceul acesta are un local propriu, frumosel, cu un etaj; ridicat în anul 1909. La început a fost gimnaz; azi e liceu complet. Numărul elevilor se urcă la 700, repartizați în 12 clase așa că localul în prezinte e de tot neîncăpător pentru populația aceasta școlară așa de numeroasă. În prezinte tocmai să lucrează pentru lărgirea localului, spre care scop s'a destinat de către minister o sumă de două milioane lei.

Conduși de dl director *Trifu* am cercetat sălile de clasă, birourile și colecțiunile de științe naturale ale liceului; pretutindeni am constatat buna conducere și supraveghere, ce se deprinde aci de către amabilul nostru compatriot.

Dela liceu am mers ca să vizităm școala normală de fete de sub conducerea dnei directoare *Eufrosina Săvescu*. Când am intrat aci corul elevelor, condus de dna profesoară *Popoviciu*, a intonat „Trăiască Regele”, după care au urmat încă câteva cântări frumoase, pe care le-am ascultat cu multă plăcere, fiind executate cu multă exactitate.

După aceste am cercetat toate încăperile școlii, unde am aflat cea mai bună ordine și curățenie. Școala aceasta normală e înființată numai de șase ani; anul acesta dă pe întâiele absolute. Numărul elevelor se urcă la trei sute, venite aci din toate părțile țării; tocmai și din județul Târnava-mare erau două eleve. Mare pacoste însă pe aceasta școală, că n'are un local încăpător. În prezinte școală e instalată într'un local de școală primară, absolut neîncăpător. În total se dispune numai de două săli de clasă, în cari se fac lecțiile alternativ; celelalte puține încăperi servesc de birou, dormitor, bucătărie etc. În urma acestora am admirat mult spiritul de pricepere și conducere al dnei directoare *Săvescu*, care pe lângă toate neajunsurile aceste totuși a știut să facă față tuturor nevoilor, dezvoltând școală până la starea înfloritoare de astăzi.

Înainte de a părăsi aceasta școală drăguțele eleve ne-au mai jucat în curte mai multe dansuri naționale, cari au fost mult aplaudate de către noi toți.

De aci am trecut drumul la Orfelinatul orfanelor de războiu „*Iulia Antonescu*”, care stă sub conducerea dlui colonel *Kiriatic*. Aci am admirat atelierul de țesătorie, covoare și diverse obiecte ale elevilor orfane. Am constatat, că elevele acestui orfelinat se împărtășesc de o creștere bună, solidă și practică.

Fiind timpul înaintat am alergat cu toții la masă, pe care am luat-o în „*Restaurantul Regal*”, din centrul orașului. La masa noastră a luat parte și dl *Palladi*, primarul orașului, *Piatra-Neamțu*.

După masă la orele 3 am urcat cu toții parcul orașului. Parcul acesta se estinde pe coastele unui deal împădurit, ce se află în partea de nord a orașului. Din vârful parcului ai o privire generală asupra orașului, *Piatra Neamțu*. Ajungând cu des-

crierea acestor impresii până aci, aflu de bine să spun câteva vorbe și despre orașul acesta.

Piatra—Neamtu e un oraș frumoșel de munte, cu aproape treizeci mii locuitori. În sine orașul e destul de curat; stradele principale sunt drepte, largi și pardosite cu piatră lată. Între edificiile mai frumoase se pot număra prefectura și primăria, cari au etajuri; cele mai multe case sunt partere, construite în stil cochet românesc. Între locuitorii orașului peste treizeci procente sunt evrei; aceștia au un cartier al lor, ce se află în partea de răsărit a orașului. În mâinile lor se află aproape întreaga industrie și comerțul orașului. Piatra—Neamtu poartă un viu comerț cu lemne fiind aci mari depozite de cherestea, care se transportă aci cu plutele pe Bistrița.

Marian Sasu.

ÎNCHINARE.

Dascălului meu O. H.

*Când psalmii bucuriei, atâtoro le cântă
Și-atâta armonie nemărgirea cerne;
Trudit la masa'ngustă și legănat de gânduri,
Își făurești altare, în alte lumi eterne.—*

*Nemărginirea largă, cu desmerdări de mamă
Te-a legănat în leagăn de gânduri răsvărite,
În infinitul pașnic, în armonia vremii
Dorm rozele eterne sub spini și-s ofilite...*

*Tu n-ai cerut cununa de lauri înflorită,
Ce'mpodobește fruntea trudiților eroi;
Dar fi-va altă lume, târziu în alte vremuri
Când va cânta pământul izbânda de apoi...*

*Atuncea va dispărea și vâlul ce finea
Acoperită'n taină mărirea ta divină;
Când va'ncolți sămânța cu rădăcini adânci
Udată cu sudoare de fruntea ta senină...*

*Te-or preamări atuncea și veacuri or să spună
Celor ce vin în urmă povestea învierii;
Și nemurirea tainic, va fese o cunună,
Pe fruntea ta trudită, din floarea primăverii.—*

*Maestre-mi plec genunchii în fața tainei tale
Pribeag să fiu cu tine; în alte lumi și astre,
Ca alții înainte, când va'nvia mărirea,
Voiu spune cătră ceriuri „te-am înțeles măestre”...*

ION RAȚIU.

Lecție practică de aritmetică.

Scrierea numărului 5.

1. **Concretizarea.** a) Să scrie direct cifra 5, pe tablă, zicând: Numărul 5 se face astfel, 5.

Explicafia elementelor. Întâi făcui o linie subțire de sus în jos; (se arată cu degetul.) a doua oară, o jumătate de oval, la dreapta; și a treia oară, făcui o linie curbă, culcată, în capătul de sus a liniei subțiri.

Tălmăcirea după comandă. La unu, facem o linie subțire, de sus în jos; la doi, o jumătate de oval, la dreapta; și la trei, o linie curbă, culcată.

Continuativ. Unu ..., linie subțire de sus în jos; doi ..., o jumătate de oval, la dreapta; trei ..., linie curbă culcată, la capătul de sus a liniei subțiri. Toți elevii repetă fără întrerupere, execuția acestor elemente constitutive.

b) Ce număr făcui pe tablă? (... 5). Între câte linii scrisii pe 5? (... 2 linii). Pe linia de sus ori de jos pusei creța, când am făcut linia de sus în jos? (... de sus). Și după câte comenzi făcui pe 5? (... după trei comenzi). La comanda *unu*, ce făcui? (... o linie subțire, de sus în jos). Dar la comanda *doi*? (... o jumătate de oval la dreapta. (Și ce făcui la comanda *trei*? (... o linie curbă, culcată la capătul de sus, a liniei subțiri).

c) Cum vom scrie dar după comandă, numărul 5? (... astfel: La comanda *unu*, facem o linie subțire de sus în jos, la comanda *doi*, o jumătate de oval, la dreapta; la trei, o linie curbă, culcată la capătul de sus a liniei subțiri.

Elevii vor da acest răspuns continuativ, scriind pe 5, cu degetul în aer apoi pe bănci, conduși, de învățător. Numai elevilor, cari vor dovedi la tablă, că pot să lege elementele, cifrei, li-se permite scrierea și pe tăblițe.

2. **Abstracțiunea.** a) Din ce linii ați făcut dar pe 5? (... dintr'o linie subțire de sus în jos, din o jumătate de oval, la dreapta și din o linie curbă, culcate la capătul de sus a liniei subțiri).

b) Gândiți-vă și spuneți pe acest carton, din ce linii e făcut numărul 5? (... și pe acest carton 5 e făcut dintr'o linie subțire de sus în jos, etc. Cu mâna sau cu tiparul e făcut aici, numărul 5? (... cu tiparul).

Până la ce număr ați învățat să scrieți toate socotelile de adunare, scădere, înmulțire și de împărțire? (... până la numărul 4). Scoteti cărțile de aritmetică și deschideți la numărul 4! Ce număr urmează după 4? (... 5). Aici, cu mâna ori cu tiparul e făcut 5? (... cu tiparul). Din ce linii e făcut și cinci de tipar? (... din o linie subțire de sus în jos, etc.

De finut minte. O linie subțire de sus în jos, unită cu o jumătate de oval la dreapta, o linie subțire de sus în jos, unită cu o jumătate de oval la stânga, se zice (se cheamă - se numește) 5. Cum se zice o linie subțire de sus în jos, unită cu o jumătate de ovală la dreapta, etc.? (... se numește 5).

III. Aplicarea.

Intru cât calculul oral este baza calculului scris, vom aplica întocmai răspunsurile continue, tratate deja, la predarea cunoștințelor abstracte:

Puneți numărul 1, lângă fiecare număr dela 1—5: ($1+1=2$). Când zicem: $1+1$, ce vorbă spunem întâi? (1). Scrie N., numărul 1, pe tablă! (să scrie 1). După 1 ce vorbă zicem? (și cu). Scriem după 1 vorbele și cu, așa: (+). După și cu, ce vorbă mai spunem? (unu). Scrie și această vorbă N.!

Cetește ce ai scris pe tablă M.! ($1+1$. Cât fac $1+1$? (... fac 2). Vorbă fac o scriem cu 2 linoiare, așa: (=), după cari scriem 2. Cetește încă odată N., dela început! ($1+1=2$). Cetiți acum cu toții, iar N. arată cu nuiava!

Care știe ce urmează după $1+1=2$? (... $1+2=3$). Scrie N., dedesupt $1+2=3$! Cetește și acest rând! Cetiți acum cu toții, rândul întâi, apoi al doilea, pe cari N. le va arăta cu nuiava!

Astfel se aplică oral apoi în scris: $1+3=4$ și $1+4=5$; apoi: $2+1=3$; $2+2=4$; $2+3=5$; pe urmă: $3+1=4$; $3+2=5$ și $4+1=5$.

La fel vom proceda oral și în scris, spunând elevii pe rând, socotelile cari dau sau fac 5; $1+4=5$; $2+3=5$; $3+2=5$; $4+1=5$.

La întrebarea din ce a făcut 5, elevii răspund continuativ, întâi oral apoi în scris: $5=1+4$; $5=2+3$; $5=3+2$; $5=4+1$.

Aceste aplicațiuni expuse pe tablă vor fi transcrise de elevi pe tăblițe și vor fi executate și ca subiecte indirecte, în clasă și pe acasă.

Revizor școl. cl II. *Rem. Lupescu.*

Poșta Redacției.

Dlui M. B. în B. Articolul trimis nu se poate publica. F. în P. A. Poezia nu atinge măsura. Mai încercați.

Abonamente achitate. Școala de meserii Aiud 120 lei; N. David (Presaca de Secaș) 60 lei; N. Theis (Heria) 40 lei.

Partea oficială.

Toate ordinele și circularele, ce se vor publica în partea aceasta a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștientios de către cei vizajați.

Revizoratul școlar al județului Alba de jos.

Către toate direcțiunile școlaelor primare de stat.

No. 1404/1925. I.

Vă trimitem spre știre și conformare ordinul Minist. Instr. No. 58648—1925. Ministerul Instrucțiunii, în dorința de a stimula și încuraja cât mai mult pe acei cari au frecventat regulat cursurile complementare și de adulți și au arătat un deosebit interes pentru ele prin învățatură și purtare pune în vedere tuturor Comitetelor școlare, ca cu prilejul sfârșitului de an să se dea premiu sub orice formă elevilor, cari s'au distins spre a se da pildă tuturor de importanța acestor cursuri.

Premiile se vor da nu atât pentru stocul de cunoștințe dobândite, cât mai ales pentru străduința ce s'a depus de către adulți în vederea luminării lor pentru buna ascultare și venirea regulat și pentru dragostea de indeletnicirile practice.

Odată cu aceasta se vor da tuturor școlariilor pe lângă premiile obișnuite pentru silință la învățatură în deosebi premii de virtute, pentru acei elevi cari au dat probe de purtare frumoasă, de o inimă nobilă, de un cuget curat, de o atitudine religioasă etc.

Alegerea se va face de însăși elevii claselor, fiindcă adeseori ei îl cunosc mai bine decât noi cei mari.

Nu se va pierde din vedere nici pe elevii de la cursul elementar care s'au distins la lucru, pe care îi vor menționa în fața mulțimii și li se va da un semn de distincțiune dacă socotiți că e posibil să faceți aceasta în fața tuturor părinților elevilor, cari vor păstra numai amintiri frumoase despre școala luminii și a culturii poporului și despre puterea educatoare a ei.

No. 982—1925. II.

La școlaele unde s'a hotărât a se ține ședințele Cercurilor Culturale, pentruca serbarea să aibă un caracter și mai impunător, e de dorit să se organizeze și câte o mică expoziție școlară, în care să se expună lucrările executate sau în curs de executare de elevii școlaelor și mai ales de fete, ca: cusături, alesături, dantele, etc., pentruca învățătoarele să ajungă la uniformitate în predarea lucrului manual. În procesele verbale încheiate pentru ținerea ședinței, să se spună și rezultatele obținute în expoziția școlară.

Nr. 961—1925. III.

Vă comunicăm, că Inspectoratul învățământului cu ordinul Nr. 4688—925 a avertisat publice pe învățătorul Iosif Vereș din Cergăul mic pentru slabul progres realizat cu copii de școală.

No. 1239/1925.

IV.
 Ivindu-se un caz (într-un județ) că învățătorul unei școli primare cu dela sine putere și autoritate și-a vizat carnetul de călătorie cu reducere pe C. F. R. aplicând în mod nepermis sigilul școlii de sub conducerea sa. Atragem atenția învățătorilor din județ, că asemenea procedări vor avea ca urmare retragerea carnetelor de călătorie deoarece autoritatea în drept pentru vizarea carnetelor învățătorilor este Revizoratul școlar.

No. 1255/1925.

V.
 Dl locot. colonel Const. Pleșoianu din Târgu-Jiu, str. Traian Nr. 51 a strâns la un loc cele mai frumoase poezii patriotice—eroice, cum și populare în genul eroic din autorii noștri vechi, moderni și contemporani, formând astfel o antologie. Din cele 119 poezii aflate în aceasta carte, nu este una care cetită, să nu aibă dorul de a aprinde și de a întreține în inimă dragostea de patrie. Cartea e tipărită pe hârtie semi velină, cuprinde un număr de 335 pagini, iar costul ei este de 70 lei. Se poate comanda dela autor. O recomandăm tuturor învățătorilor noștri.

No. 1342/1925.

VI.
 În temeiul ordinului Nr. 44.606/1925, Vă facem cunoscut, că Ministerul având în vedere că manualul didactic Olvasókönyv de D-l Vajna și P. Szabó cuprinde bucăți de citire cari sunt contra intereselor statului român, nu mai permite utilizarea acestei cărți de citire în școlile primare cu Limba de predare maghiară din țară.

No. 1411/1925.

VII.
 În temeiul ordinului No. 46519/1925, Vă facem cunoscut, că Ministerul consideră demisionat din învățământ pe ziua de 1 Ianuarie 1925 pe domnul Pamfil Dan învățat. la școala din comuna Mogoș Mămăligani jud. Alba de jos, deoarece a absentat mai mult ca 30 zile fără concediu aprobat.

No. 1296—1925.

VIII.
 Conform ordinului cu Nr.36.071/1925, avem onoare a vă face cunoscut, că Ministerul a aprobat ca personalul de control să inspecteze și să dea îndrumări căminelor culturale din județele respective, cari sunt înființate de Fundația Principele Carol.

No. 1434/1925.

IX.
 Avem onoare a Vă face cunoscut că a apărut o lucrare „Peste Carpați” -piesă de teatru (povestire eroică din timpul mobilizării) în 3 acte, a Dlui Maior Alex Madgearu, lucrare ce se poate recomanda pentru biblioteci și pentru premii. Costul pentru biblioteci e de 15 lei, iar pentru profesori, învățători și elevi de 12 lei. Binevoii a aduce aceasta la cunoștință comitetelor școlare și a direcțiilor de școli, pentru a o putea primi din timp. Comenzile se pot face direct dela autor: *Maior Alex. Madgearu, școala militară „Principele Carol” Sibiu.*

Revizor școlar, M. Sasu.

ȘTIRI.

* **Turneul artiștilor** Teatrului Național din Cluj, sub conducerea dlui **Mișu Ștefănescu**, a jucat aci în seară de 11 l. c. „**Năsdăvențiile divorțului**”, comedie bufă în 3 acte de **A. Bissone**. Cei ce au ascultat comedia aceasta — și au fost mulți — au avut dela început până la sfârșit o seară de distracție plină de mult spirit și umor.

* **Societatea „Principele Mircea”** filiala Aiud a aranjat în seara de 13 l. c. în sală festivă a prefecturii un mare concert, cu concursul dlor profesori-artiști **Luchi Măreșianu**, **Cel. Cherebeșiu** și **Heina Hellmann**.

* **Expoziția școlară** județeană de lucru manual e instalată în localul școlii primare de stat „**Axente Sever**” din piața de oarece la prefectură nu s'a găsit local gol. Expoziția e deschisă în toate zilele între orele 9—12 a. m. și 3—6, d. a.

* **Luni, 15 Iunie** corente s'au început examenele de capacitate pentru obținerea diplomei de învățător la toate școlile normale din țară.

* **Comisiunile** de examinare a absolvenților școalelor normale confesionale din Ardeal vor fi compuse din profesorii școalelor respective ministerul numind ca președinți ai acestor comisii pe d-nii: **Șt. Ciuceanu** (pentru Arad); **prof. universitar Stanciu** (pentru școala „**Andrei Șaguna**”, Sibiu); **prof. Sudeșeanu** (pentru Gherla), iar pentru școala din Blaj, d. V. **Păcală**, inspector general.

* **Ministerul** ne face cunoscut, că se va ține în curând o sesiune

suplimentară de examen de definitivat, la care trebuie să se prezinte toți aceia, cari nu s'au putut prezenta în Martie la definitivat, din motive independente de voința lor.

* **Cercul cultural** „**Beldiu**” a ținut ședințe în ziua de 14 l. c. în frunțașă comună **Rădești**. Cu acest prilej, pe lângă conferințele învățătorilor, meseriașii români din Aiud au predat piesele teatrale „**Doamna mea**” și „**Piatra din casă**”. La serbările aceste a luat parte și dnul revizor școlar **M. Sasu**.

* **Apropiându-se** serbarea de fine de an, învățătorii noștri să procure cărți de premii pentru elevii lor silitori numai dela cooperativa învățătorilor Aiud, unde au sosit un mare stoc de astfel de cărți.

* **Tinărul învățător** **Augustin Șutău** din comuna **Sâniacob**, plasa **Uioara** a aranjat a doua zi de **Rusalii** o producțiunea teatrală, care a reușit foarte bine. A alergat întreg satul, care numai văzuse astfel de lucruri pe acolo. Felicităm pe dl învățător **Șutău** pentru munca această frumoasă extrașcolară prin care să luminează poporul și înalță învățătorul.

* **Percepțiile** au primit ordin să rețină funcționarilor din salariile de pe Iunie toate contribuțiunile, ce dătoresc aceștia către stat.

